

pri roki. Napredek v tradicionalnem čebelarjenju je uporaba škatel, naloženih druga na drugo in visokih približno 10 do 15 cm. Čebelar z ostrim nožem zarezže skozi sat med dvema zgornjima škatlama in tako loči »mediščno naklado«, ne da bi pri tem vznemiril družino.

Ta način čebelarjenja pa čebelarju ne dopušča pregleda družin, zato zelo težko ugotovi zaloge medu, zaleganje ali prisotnost katerekoli izmed boleznih čebel. Ko se družina razširi, lahko »mediščno naklado« poveča tako, da k vznožju panja doda novo škatlo ali drevesni panj. Zaradi takšnega

načina čebelarjenja večina družin roji, kar je dobrodošlo, saj čebelarji s tem povečujejo število družin.

Družine zazimijo tako, da panje obložijo s slamo. Gospa Kim ima letno največ do 20 odstotkov izgub. Da nadoknadijo izgube, v času rojenja dnevno opazujejo družine, da lahko polovijo roje, ki so družine zapustili.

Za razliko od medonosne čebele, katere radij nabiranja hrane je do 2 km, je le-ta pri indijski čebeli samo 0,5 km. Na področju 1 kv. km se torej lahko dobro preskrbi s hrano le 10 do 20 družin.

(nadaljevanje prihodnjic)

Pionirji naprednega čebelarstva

BOHINJSKI MUHARJI

MIŠO SERAJNIK

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

11. julija 1942 je nemški komisar tudi formalno razpustil Čebelarstvo družino Bohinjska Bistrica. Strgar je bil imenovan za vodjo čebelarjev okrožja Radovljica. Čebelarji so za ohranitev čebeljih družin prejeli od 10 do 12 kg sladkorja na panj pod pogojem, da viške medu predajo okupatorju. Teh viškov pa ni bilo. Marsikateri kilogram nemškega sladkorja je končal v partizanskem čajju. Strgarju so na ta način odvzeli tudi čez 300 kg sladkorja. Kako močno je vojna prizadela bohinjsko čebelarstvo, nam kaže tudi popis okrajne gospodarske komisije Bohinj leta 1944. V vsem Bohinju je bilo 252 kranjčev in 224 AŽ panjev, torej manj, kot jih je prej imel Strgar sam.

Vzrejevalci kranjic

Po končani vojni leta 1945 so se čebelarji usmerili v obnove čebelarstev. Z vseh strani sveta so že prihajale prošnje za kranjsko sivko. Pogosti so bili tudi obiski domačih in tujih čebelarjev, predvsem iz Anglije in Nizozemske. Želeli so si »kranjico«, kakršno so odkupovali pred vojno. Žal so ostali praznih rok, ker Strgar ni dobil dovoljenja za izvoz čebel in matic. Trgovino s tujino je imel popolnoma omejeno, na domačem tržišču pa skoraj nič možnosti. Na pritisk tujine se je zadeva uredila in trгови-

na oziroma vzreja čebel je dobila nov zagon.

Tega leta se je društvo preimenovalo v Čebelarstvo družino Bohinjska Bistrica. Takoj so se lotili obnove plemenilne postaje Za gradcem nad jezerom. Vodila sta jo Jože Sušnik – Smrekarjev z Broda in Janez Podlipnik – Skočirjev s Savice, poleg



Jan Strgar (Šprahov-Bitnje) prvi predsednik ČD Bohinjska Bistrica in najzaslužnejši za razvoj čebelarstva v kraju.



Jože Sušnik (Smrekarjev iz Broda) je postal dober vzrejevalec matic.

tega pa sta tudi nadzirala kvaliteto in izvajala selekcijo.

Sprva je postaja oskrbovala predvsem bohinske čebelarje, kmalu pa so že bili viški za prodajo. Na postaji so delali še: Franc Iskra in Štefan Podgorevc, oba iz Bohinske Bistrice, ter Cene Preželj – Objanov s Savice. Ko pa je trgovina ponovno stekla, so matice vzrejali tudi na domovih: Franc Štros – Šoštarjev iz Stare Fužine, Lovro Blažin z Gorjuš, Marija Bernik iz Srednje vasi in mnogi predvojni vzrejevalci matic. Imeli pa so tudi težave s turisti, posebno na plemenilni postaji Za gradcem, ker so ti radi brskali po hramčkih, jemali iz njih plemenilčke s čebelami ter jih nato zaradi neznanja napačno vstavljali. S tem so zaprli izhod in se matice niso sprašile, čebele pa niso mogle izletavati.

Do današnjih dni

Leta 1953 so čebelarji Zgornje doline izstopili iz Čebelarke družine Bohinjska Bistrica in ustanovili svojo. Strgar je obžaloval to cepitev moči, čeprav ni oporekal pravice do nje: Že leta 1963 pa sta se obe družini ponovno spojili.

Leta 1953 je bila v Bohinjski Bistrici »sadjarsko-čebelarška razstava«. Obiska-

lo jo je okoli 1200 obiskovalcev, kar je za Bohinj veliko. Čebelarški del razstave je prikazal bogato tradicijo bohinskega čebelarstva, posebno pa delo Jana Strgarja. Zadnja razstava takšne vrste je bila v Bohinju 1963. leta in zato ni nenavadno, da je bila razstava tako močno obiskana.

Septembra 1955 pa je bila na Gorenjskem razstavišču v Ljubljani »1. republiška razstava živine«, na kateri so sodelovali tudi bohinjski čebelarji. Za dosežene uspehe v razvoju čebelarstva je plemenilna postaja Zagradec prejela diplomu.

Novembra istega leta je bila v Bohinjski Bistrici ponovno sadjarsko-čebelarška razstava. Marija Bernik in Jože Sušnik sta za razstavljene eksponate prejela zlato medaljo.

Bohinjski čebelarji so po vojni sodelovali tudi na več mednarodnih razstavah. Na veliki čebelarški razstavi v Nemčiji leta 1947 je sodelovala plemenilna postaja Zagradec s prikazom edinstvenega okolja za razmnoževanje čiste kranjske sivke. Razstavljena je bila foto panorama plemenilne postaje, opravil na njej in nekaj opreme. Novembra 1955 je Jan Strgar, dolgoletni predsednik Čebelarke družine Bohinjska Bistrica, umrl. Končano je bilo veliko delo in z njim velik vzpon bohinskega čebelarstva, ki je težko ponovljiv. Dediščina, ki so jo prejeli bohinjski čebelarji, je ve-



Maks Avšič je po letu 1929 vzrejal matice v plemenilni postaji Selo.

Čebelarji so uporabljali tudi lepe nalepke za kozarce z medom.



lika. Kako je Strgarjevo seme znanja padlo na plodna tla, dokazujejo strokovno usposobljeni čebelarji, med njimi posebno Jože Sušnik in Uroš Vidmar.

Eno leto je družino nato vodil Anton Cerkovnik – Jurjev. Potem je bil za predsednika izvoljen Jože Sušnik – Smrekarjev, ki je društvu predsedoval vse do leta 1983. Naloga ni bila lahka, saj je v 70-letih mnogo članov izstopilo. Kljub temu je bila kriza prebrodena, življenje v družini je ponovno zaživel. Sam se je poglobil v selekcijo kranjske sivke, zaradi njegovega znanja in ugleda so ga povabili k sodelovanju v Zvezi čebelarskih društev Slovenije. Tam je šest let deloval v »odboru za vzrejo matic«.

Septembra 1958 je Jože Sušnik sodeloval na XVII. svetovnem kongresu Apimondie v Rimu. Bil je edini delegat z Gorenjske in eden redkih iz Slovenije. Bohinjski čebelar le ni bil tako na robu dogajanj in pozabljen v svoji dolini, kar se je v drugih dejavnostih sicer rado dogajalo.

Leta 1986 je družina praznovala 85-letnico obstoja. Starosta Čebelarske družine Bohinjska Bistrica Jože Sušnik je prejel na letni konferenci ZČDS v Ljubljani visoko čebelarsko priznanje, odličje Anton Janša I. stopnje, za zaslužno delo pri razvoju slovenskega čebelarstva.

V okviru počastitve obletnice obstoja družine so julija 1986 organizirali v Bohinjski Bistrici »čebelarski raziskovalni tabor«. Sodelovalo je 36 mladih raziskovalcev in mentorjev. Rezultati raziskovanj so za naše čebelarje vzpodbudni, saj ima ve-

čina čebelarjev še vedno čisto kranjico, kar je gotovo dediščina Strgarjeve dobe in dobe njegovih naslednikov. Čebele z rumenimi pikicami ali obročki na zadku ne sodijo v naš panj, zato morajo biti izločene. V panjih naj kraljuje naša kranjica z lepim sivim zadkom.

V kulturnem domu Jožeta Ažmana v Bohinjski Bistrici so člani družine organizirali čebelarsko razstavo od Strgarjevih časov do danes. Razstava je pokazala, da je med bohinjškimi čebelarji ohranjene še veliko čebelarske dediščine, ki ne sme propasti.

Ob tem jubileju je Čebelarska družina Bohinjska Bistrica prejela odličje Anton Janša II. stopnje.

Za konec

Bohinj s svojo konfiguracijo tal, z obsegom obdelovalne zemlje ter z ostro alpsko klimo domačinom ne omogoča lahkega življenja. Bohinjec je pravi tip gorjanca, redkobeseden, trdoživ in trmast, delaven in kljubujoč naravi ter spremembam. Njegov kruh je imel devet skorjic, večkrat je bil lačen kot sit. Narava mu ni bila radodarna, bolj je stiskala kakor odpirala pesti. V takšnih pogojih preživijo le trdni in kleni ljudje. Boj za obstanek je bil neizprosno, zato je človek te doline iskal vse mogoče vire za preživetje. Iz opisanega lahko spoznamo, da je nekaterim pri preživetju pomagalo tudi čebelarstvo. V določenem obdobju je bilo to celo tista panoga živinoreje, ki je sama omogočala relativno dobro življenje.